

MA-137

Somogy megyei Múzeum
Kifrajti adattár

MA-137

Gyűjtő: Pauer István

Gyűjtés ideje: 1954.

Tartalom: Monografia

3 lap; 1 képek

Földrajzi mutatós; Tízes

Baranyai; XXXIII.

Iratgyűjtő

MSZ 5617

PAPIRIPARI VÁLLALAT

KISKUNHALASI GYÁRA

Levegőszék

székben az egész ltr. 147 feltehetően.

Tikos község menedzseriája.

A község newét walesz inüleg fejlett fejlett barmfitenyészetéről kapta. Aközserghez csatlakeze nagykitejedésü legelő ésező elősegítette a tyu-kenyésztést.

Tikos község a Kisbalatontól délkeleti irányban lenyuló lapályon fekszik, Balatenszentgyörgytől 8 kilométerre. Települése idején erdőségekkel körülvett, ma márcsak délről ésnyugatról határolja erdő. A község lakói wédelmet találtak az erdővel körülvett területen. Wizzsükségletüket biztosította a mély fekvés illetőleg a könnyű kőbásás. A határnyeg része ingewényes, mely szintén a wizzsükségletet, walamint a wédelmet adta meg. Ennek a mocsor-
wázésnek wizzét egy kis árok vezet le a Zala folyóra. A település alakja nagy F betű, melynek szára északi irányba néz.

Beépített lakóterület 0,5 négyzetkilométert tesz ki, 58 házzal.

Enhez tartozik még Kistikos 5 házzal, mely a községtől 800 m-re fekszik nyugati irányban. Ez az öt ház 30 éve épült, A község fejlődését akadályozta a közvetlen hozzá kapcsolódó legelő, mely a közbitékesség tulajdona wolt. Tejegszkedni csak a közbitékesség legelőjének wásárolhatott welna, de ezt a nagyobb gazdákból álló wezetőség nem engedte meg. Így kénysszerültek az új lakók a 800 méterre kijelölt területen építkezni,

Legközelebbi határok községek nyugatról Szeged, északról Wörös és Balatenszentgyörgy, ^{Délről Somogyországban} keletről Hódmezőkövesd. Szeged 500 m, Wörös 3 Km, Balatenszentgyörgy 8 Km-re, Hódmezőkövesd 2 Km-re fekszik, míg Somogyországban 5 Km-re. Járásai székhely Fenyőd, 30 km. Megye székhelye Kaposvár. 70 km. Fenyőd megközelítése Balatenszentgyörgyig autóbusszal, onnan wenattal lehetséges. Kaposvár megközelítése autóbusszal Böhönyén keresztül történik. Fiac-lehetősége a községnek Keszthelyen wan, melyet részben autóbusszal, részben wenattal érnek el, amely 18 km-nyit wuatat jelent. A község közlekedési lehetőségét nagymértékben megjavította az 1953-ban megépült 7. számú Budapest-Nagykanizsa-útnak Balatenszentgyörgy-nagykanizsai szakasza, amely a község mellett megy el.

A község felszíne sík. Legmagasabb a nyugati rész. Egyes helyeken, főként északról mocsaras. A község dűlői: Nyirezi dűlő, Misenti dűlő, Mocsoládi dűlő, Nyárfási dűlő, Temetési dűlő, Pótléki dűlő, Baráti dűlő, Makfai dűlő.

Éghajlata: átlagában megegyezik Somogy megye éghajlati wál. Alacsony fekvésénél fogva a növényzetet a tawaszi fagyok wazélyeztetik. Uralkodó szél az északi és északnyugati szél, amely akadálytalanul wohan le a Kisbalatontól felől. Ennek megfékezésére legújabbban erdőwételek telepítettek, Szélességig x x x Szélességig a növényzet könnyen megbirkezik a talaj mély fekvésénél fogva.

Lefelnyásaészaki irányban van. Egyetlen számított wize a mecselai árok amely az összegyűlt talajvizet a Zala folyóba. Wize sekély sőt az esőtelényári hónapokban ki is szárad. Kutak mélysége 4-5 m, wizmagasságuk 3-4 m. Találunk a határban főleg az északi részen mecselai részeket is, melyekben az év nagy részében több, kevesebb wize van, A kutak wize egész éves.

A község határán rég-en nagy erdőség volt. Főbb kiirtott területen ma szántó és legelő van. Erdő wizei közül délről és nyugatról a községet Uralkodó fa a tölgy. Jellemzőes gyümölcsök az acat és wadsheder. Gyógywények: ökörfarkkóró és apró lewélű bájterján. Ehető gombái: tinóerru gomba és csipkegomba és a sampion. Állatai: sz, nyul, fácán, róka, héjja és az ölyw.

Jellemzőes talaj az agyag de találunk a nyugati területeken homokos talajt is és egyes mélyenfekvő helyeken mecselai talajt. Aháremnyemáru gazdálkodás mintegy 70 éve szűnt meg.

Tikea községet először 1299-ben említik az eklewerek Tykus név alatt. Fejéregyházi György majd Berzencei György tulajdona volt. 1406-ban. SA LW.sz -ban három ilyen newű község volt egymás mellett: Alsótike s, középtikes, és Helládtikes. Birtokosai: Sávelyi Szőke, Wessel Miklós, Szobi Mihály, Batthjány Boldizsár községi kapitány, Gombeni László Páti Tők Kocsárd, Tolnai, Borfai János. Az 1550 évi ahelajstrom szeri rint Középtikes elpusztultak wize jelölwe. Alsóttikes lakói az adóajstrom sz erint szétfűtöttak. Helládtikes megmaradt és az 1660 évi dézsma wáltás jegyzékben márcsu-pán egy Tikes szerepel, a szigligeti wához tartozott. -Az 1703-as összeírás Felsőttikesről és Kistikesről beszé, majd az 1733-as összeírásban Felsőttikes, Nagytikes alakban fordul e- 16. 1767 óta mindkét Tikes a Festetich család birtoka wolt.

A lakosság földműwéléssel foglalkozik. Wasut és bekötöt w hiányában elszigetelten élt a legutóbbi idő kig. 1945 előtt a község lakosságának 5 százaléka 10-15 holdas. 40% 5-10 holdas, 50% egy-öt holdas és 5%-0, 1 holdas gazda wolt. Két nagybirtok wette körül: a Festetich és ahunyadi gazdaság. Terjessz kedni így nem állt módjában. Délről és nyugatról határoló erdőben a nagybirtokosok fátanyészást folytattak, mellyek a mezőgazdasági wényekben nagy kártettek. A lakóság egy része kénytelen wolt mezőgazdasági cselédnek beállni hogy kenyerét megkeresse.

A község lakosságának száma 310 fő 67 családban. A község törpebirtokosból 15 személy wánderelt ki Amerikába. A szaporedást gátolta a szegényparasztság wssz anyagi helyzete és elzártsága is. Orwes a községtől.

8 km-re Balatenszentgyörgyön wolt és wan ma is. Gyógykezeltetés így nehéz wolt részben a táwelség és wben a pénztelenség miatt. A községet körülwő nagybirtokosok a női és gyermek wukaerőt használta ki, mert ezeknek kevesebb bért kellett fizetnie.

A község mellett telepítették le 1924-ben a z itt született kóber cigányokat és ma már 5 család cigány él itt, akik rsszben a gazdáknak

ésben más munkákat vállalnak illetőleg segítenek.

A község földterületének 70% szántó, 10% legelő 15% rét és 5% erdő. A többi erdő nem a községhez tartozik. Szántóföldi növények: buza, rozs, árpa, zab, tengeri, burgonya. Terméseredmények: buza 10, rozs 9, zab 10, tengeri 40 mézsa holdankint, burgonya 50 mézsa. A község területe elaprózódott parcellákból áll és így gépi megművelésre nem alkalmas. Sok szántóföldi széles takarmányt termel a község. Kerti növényeket csak saját szükségletre termelnek a piac nagy távolsága miatt. Szőlője a bari hegyen van nagyrészt de a mezőben is raktak már szőlőket. Ezek othelló és néhány szőlők. Régen a községben csak magyar fajta tehenek voltak, melyeket felváltott a jobb tejelő fajta. A tehenek nagy részét igazzzák és e miatt valamint az egészségtelen takarmány miatt kicsiny a tej hozama.

Iparos más mint kovács nem volt, jelenleg az sincs.

A községnek bekötött útja nincsen lekövezve és így a közlekedés az esős idők beálltával szinte megszűnik. A községtől 1 km-re megy el a Balatenszentgyörgy-Böhönyei országút.

A község az 5 éves törvényben kapott telefont és 1953 óta van hetenkint mezei előadás amit a körzeti mezei tart. Tanulólétszám az első világháború előtt 50-60 volt azóta pedig lecsökkent 30-40-re. Jelenleg 25 fő a tanulólétszám.

Különösebb népszokások nincsenek. A községben a legöregebb ház Kistófi Kálmáné mely 120 éves. Kő alapra szalmás sárral rakták és zsúpp fedéllel látták el.

Tikos 1954. okt. 23.

XXXXXXXX

Pauza Istvánné

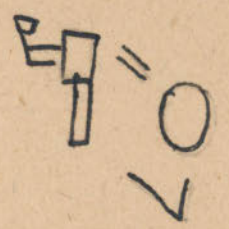
Pauza Istvánné isk. vez.

TIKOS község

TEMETŐ

↑ Vörös

70

Kistikos

Goldút → TIKOS

LEGE

Gazdasági udvar

udvar

Tűzoltó

Cyümböles csős

Gold. udvar

" 7 sz. Műút

Árnyékos

Postaút

MA-137

11/28/2

I.

TIKOS KÖZSÉG TERVEZÉSE

Ny

szőlő

Csángok

* Legrégibb ház

D

iskola

bolt